

Hoeveel plastic wil jij in je soep?

© Margriet Kicks-Ass

Ze steekt de sleutel in het slot, draait hem een halve slag en hoort hoe de centrale vergrendeling van haar auto losspringt. Bijna tegelijkertijd trekt haar vriend de deur aan de bijrijderskant open.

Ze had gezeurd of hij mee wou gaan. Als voorwaarde stelt hij wel, dat zij volgende week met hem meegaat naar een danceparty waar hij als DJ moet optreden. Vreselijk vindt ze dat. Ze trekt de muziek eigenlijk voor geen meter. Wat moet ze daar doen, als hij plaatjes aan het draaien is? Een beetje zijn vriendin uithangen? Ze heeft nooit begrepen hoe dat moet.. Bovendien zijn het niet eens ‘plaatjes’ die hij draait, hij speelt gewoon een playlist af vanuit zijn computer. Al vaker heeft ze hem gevraagd waarom hij zijn muziek niet gewoon vanuit thuis kon streamen, net zo makkelijk. Of de playlist door kon mailen aan de organisatie. Hij zou dan zelfs als bezoeker kunnen komen, incognito en lekker meedansen. Of met een afstandsbediening het nummer vanuit de dansvloer doorzappen.

Maar goed, vandaag is haar dag, haar programma. Het wordt een educatieve middag. Ze gaan naar een lezing over de vergiftiging van de zeeën en oceanen door plastic soep. Zij vindt het belangrijk verantwoordelijkheid te nemen voor haar leven op aarde. Haar partner daarentegen, beschuldigt haar van ‘geitenwollensokkengedoe’, gelooft heilig in technologie en vertrouwt erop ‘dat er wel een oplossing zal komen.’

Ze zijn laat, het maakt haar nerveus. Op het moment dat ze hem vraagt even uit te stappen om te helpen kijken tijdens het manoeuvreren, heeft ze al direct spijt. “Kun je dat niet alleen?”, reageert hij vernederend. Pissig trapt ze het gaspedaal in en schiet rakelings langs de rode BMW van hun buurman, die voor haar geparkeerd staat. Hij zwijgt. Zij ook. “Weet je waar het is?” Ze zwijgt nog steeds. Waar ziet hij haar voor aan? Natuurlijk weet ze waar ze naartoe gaat. Waarom zou ze ook antwoorden op een typische vraag-om-de-vraag, die alleen gesteld wordt omdat meneer gewoonweg niets beters te doen heeft, om onschuldig en quasi geïnteresseerd te spelen, of om de stilte te doorbreken.

“Kijk je uit”, roept hij ineens, als er een fietser van rechts komt. “Ik zag hem al voordat hij wist dat hij bestond”, bijt ze hem toe. Van filosofie heeft hij nooit iets begrepen. Misschien zijzelf ook niet. Graag speelt ze met absurdisme, nog vaker begrijpt hij haar humor niet.

Het is een halfuurtje rijden naar de strandtent waar de bijeenkomst gehouden wordt. Ze zet de radio aan om hem de mond te snoeren. Het werkt, er wordt niet meer gesproken. Toch twijfelt ze in hoeverre deze stilte het samenzijn niet juist geladener maakt. Ze voelt hoe hij elke beweging van haar in de gaten houdt. Het liefste zou ze zich een uitneembaar schotje wensen tussen de twee voorstoelen, dat afhankelijk van het type bijrijder al dan niet geplaatst kan worden. Hij is zo’n bijrijder, wiens gedrag duidelijk om zo’n afrastering vraagt.

Alhoewel de rit langer duurt dan ze gehoopt had, komen ze aan bij de parkeerplaats van strandslag 38 in Castricum. “We zijn er”, zegt ze, zich pijnlijk bewust van het overbodige gehalte van haar opmerking, waarop hij reageert met een onvermijdelijk “Ik zie het ja”. Of dit nog een gezellige dag zou kunnen worden, betwijfelt ze. De wind slaat in haar gezicht. Haar haren vallen voor haar ogen, waardoor ze te laat bemerkt dat haar tas aan de gordel blijft haken. Ze hoort zijn zucht opgaan in het lawaai van een klapperende vlaggenmast.

“Gratis parkeren.. Zeker omdat het zondag is.” Het lijkt alsof hij tegen de auto praat, in plaats van tegen haar. Prima, ze heeft er sowieso niets op te zeggen. Ze klimmen de betonnen berg over en komen uit op het strand. “Ik ruik vis”, zegt ze, waarop hij haar fronsend aankijkt. “Volgens mij zwemmen vissen nog steeds onderwater, hoor. Je kúnt ze helemaal niet ruiken vanaf hier.” Ze zwijgt even om te vervolgen met: “Wat ruik ik dan?” “Hoe moet ik dat nou weten, wat jij ruikt?” Bijna staat ze op het punt terug te rennen naar de auto, zó snel en onverwachts, dat ze er al vandoor zou zijn voordat hij in de gaten zou hebben wat er aan de hand was. In één oogopslag leest ze het affiche bij de ingang van de eerste strandtent: ‘Hoeveel plastic wil jij in je soep?’ en besluit zich niet weg te laten jagen. Dit is haar dag, het voedsel voor haar kennishonger, ze zou het zich niet af laten pakken.

Ze duwt de deur open. Het maakt meer lawaai dan ze hoopte en iedereen kijkt om. De deur zwiept hard terug tegen het voorhoofd van haar partner. Hij vloekt hardop. “Welkom” zegt de presentator. De planken vloer kraakt als ze proberen zachtjes binnen komen. Alles ligt vol met zand en de warmte is drukkend. Achterin zijn nog een paar plaatsen vrij. De spreker vervolgt zijn verhaal en wijst met een laserpen in een geprojecteerde powerpoint-presentatie.

“Het grote probleem van plastic is, dat het niet afbreekbaar is.” Hij heeft een flinke bos met grijze krullen en een dikke buik die net zo goed niet afbreekbaar schijnt te zijn. “Polymeren vinden we in de hele wereld terug, net zo goed als in ons lichaam, met dit verschil, dat de natuurlijke variant wel afbreekbaar is.” Haar partner die ondertussen naast haar zit, komt ongeïnteresseerd over, terwijl hij de onderkant van zijn nieuwe gymshoenen bestudeert. Het publiek bestaat uit een man of dertig, de meeste van middelbare leeftijd. Een paar kinderen op de eerste rij zijn met elkaar aan het klieren.

“Elk jaar produceren we ongeveer 300 miljoen ton plastic, waarvan een groot deel via de rivieren in de zee terecht komt.” Hmm, hoe zouden ze dat weten? Het gewicht van alle productie wereldwijd bij elkaar optellen en daar de massa aan andere materialen vanaf trekken? 300 miljoen ton, 300 miljoen ton... Ze kan zich er niets bij voorstellen. Haar metgezel port haar in haar zij en vraagt gedempt, maar veel te goed verstaanbaar: “Hé, hoe laat is dit eigenlijk afgelopen?” In haar schaamte kijkt ze strak naar het podium en negeert hem. Als een pijlenregen voelt ze van alle kanten geërgerde blikken op haar gericht. Ze slikt.

“Vanwege blootstelling aan zon en golven vallen de plastic deeltjes in de loop der tijd uiteen tot nog kleinere deeltjes.” Dit is nu precies wat zij op dit moment het liefste zou willen, uiteen vallen in de kleinst mogelijke deeltjes, te klein om nog met het blote oog te kunnen onderscheiden. Ondertussen neemt haar partner geen genoegen met haar reactie en trekt aan haar mouw. “Ook bij het wassen van een fleece trui komt plastic vrij.” Hij vindt de timing kennelijk erg grappig en begint hardop te lachen. Vreselijk. Ze zou wel door de grond willen zakken en gebaart hem weg te gaan en buiten op haar te blijven wachten, maar heeft geen verweer tegen zijn hoezo-vragende ogen, dus blijft hij rustig zitten.

“Het plankton in de zee eet de minuscule deeltjes plastic op en wordt op zijn beurt weer door steeds grotere vissen opgegeten, die uiteindelijk op ons bord belanden.” Ze besluit geen aandacht meer te schenken aan haar vriend en bestudeert nu aandachtig de spreker.

Ze schat hem op een jaar of 65, of misschien iets jonger. Zou hij visser geweest zijn en nu iets anders voor de kost zoeken? Zou hij stiekem verlangen naar zijn pensioen, of zou het hem echt aan het hart gaan? Zou ze hem straks daar een goede vraag over kunnen stellen, om dat te testen? Zoiets van: hoe lang bent u er al mee bezig? Of misschien: hoeveel kilo plastic heeft u zelf in huis?

“Omdat plastic niet verteert langs de biologische weg, is de plastic soep voor veel zeedieren dodelijk.” Ze ziet aandoenlijke plaatjes van gestorven vogels met een maaginhoud vol plastic ernaast liggen. Het raakt haar. Ze weet er echter geen raad mee. Alles in papier verpakken? Daar hebben we niet genoeg bomen voor. Alle verpakkingen afschaffen? Hoe zit het dan met hygiëne?

“Omdat zowel de wind als de aarde voortdurend draait, zijn de oceanen altijd in beweging. Daardoor ontstaan er vijf reusachtige draaikolken, ook wel gyres genoemd.” Ze kijkt naar haar metgezel, die nu zijn ogen gesloten heeft. Waarschijnlijk doet hij of hij slaapt. Er wordt gehoest, een raar verschijnsel. Het lijkt wel of er alleen gehoest wordt tijdens bijeenkomsten waar je geacht wordt stil te zijn. In één-op-één-gesprekken komt het nauwelijks voor, dacht ze.

“In deze draaikolken wordt het drijvend afval als in een afvoerputje naar het midden gezogen...” Even later wordt ze wakker van het applaus. “Kom, we gaan,” zegt ze, terwijl ze haar levenspartner overeind probeert te sleuren. “Het is afgelopen.” Ze heeft de mogelijkheid om vragen te stellen helemaal gemist. Hij kijkt verbaasd op en slentert achter haar aan.